

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Дум'яка Юрія Любомировича на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертаційної роботи

Дисертант підняв проблематику питань організації та здійснення митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору, актуальність якої підтверджена увагою різними галузями знань, адже проблеми управлінського характеру, організаційно-правових основ, функціонально-управлінських структур, взаємозв'язків – знаходяться у площині публічного управління та адміністрування; інтеграційні процеси, глобалізація економіки, суспільства – у площині міжнародного права, політології, економіки; сталий розвиток – у площині екології, міжнародного права, соціології. Для вирішення комплексного наукового завдання, піднятого у дисертації, здобувач взяв за основу такі основні принципи: забезпечення прав та свобод людини та громадянина; вдосконалення системи публічного управління та адміністрування через вдосконалення митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору; розвиток співпраці вітчизняних та європейських публічних інституцій щодо питань здійснення митного контролю; розвиток екологізації митного контролю у системі публічного управління; підвищення якості митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі.

У дисертації актуалізовано та вирішено наукове завдання, яке полягає у розумінні митного контролю та його ролі у системі публічного управління сталим розвитком України; виявленні його функціонально-управлінських складових, систематизації основних характеристик в умовах інтеграції України до світового простору; удосконаленні через управління ризиками та інноваційних способів екологічності та ефективності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Висновки і рекомендації, наукові положення, сформульовані в дисертації, є достатньо обґрунтованими. Ступінь обґрунтованості сформульованих автором наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджуються всебічним аналізом значного переліку літературних джерел з досліджуваної теми, нормативно-правових актів. Дисертант використав достатню кількість сучасних загальнонаукових та спеціальних принципів, підходів, теорій, методів. Зокрема можна виокремити структурно-функціональний – для аналізу організаційного та процесуального забезпечення процесів виконання функцій Державної митної служби щодо здійснення митного контролю; метод аналогії –

для розробки категорійного апарату дослідження на основі міждисциплінарності категорійних ознак предмету дослідження, процесний аналіз - для дослідження процесів, пов'язаних з реалізацією митного контролю, процедурних питань здійснення митного контролю, особливостей застосування інструментів митного контролю.

Відповідно до мети дисертаційного дослідження здобувачем розкрито роль митного контролю та його зміст у системі публічного управління сталим розвитком України через систематизацію його властивостей, основних теоретичних та практичних засад, нормативно-правових основ здійснення;

Розгляд та вирішення поставлених завдань дозволили дисертанту, у кінцевому підсумку, досягнути встановленої мети дослідження. Достовірність наукових положень підтверджується значною кількістю публікацій. Загалом представлені результати дослідження є цілком обґрунтованими та достовірними, здобувач кваліфіковано підсумував проведену роботу, яка відповідає заявленим вимогам.

Наукова новизна, представлена у дисертації, її основні наукові положення, висновки та рекомендації

Сукупний аналіз основних теоретичних положень дисертаційної роботи Ю.Л. Дум'яка зумовив результати, які мають наукову новизну. Серед них можна виокремити теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо здійснення митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору.

Зокрема:

вперше

– розроблено концептуальні основи митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком, які полягають у сукупності заходів, що здійснюються з метою додержання норм екологічного та митного права національного, міжнародного та міжнародного рівня, під час здійснення перевірки законності переміщення (перетину кордону, в'їзду, виїзду, транзиту, переміщення) через митний кордон України, зберігання і кінцевого використання товарів, що переміщуються між митними територіями держав, а також наявність і переміщення в межах митної території держави товарів, поміщених під процедуру кінцевого використання продуктів, товарів, послуг, які здійснюють вплив на стан сталого розвитку;

– розкрито сутність поняття «зелена митниця», який базується на меті запобігання незаконній торгівлі екологічно ризиковими товарами та речовинами; підвищення спроможності працівників митного та прикордонного контролю контролювати та сприяти легальній торгівлі; виявлення та запобігання незаконній торгівлі екологічно ризиковими товарами, на які поширюються відповідні заборони та обмеження у системі публічного управління.

Удосконалено:

– понятійно-категорійний апарат теорії публічного управління та адміністрування шляхом уточнення змісту дефініції «митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком»;

– керівні принципи експортного контролю через аналіз та узагальнення практики міжнародних режимів експортного контролю у контексті виявлення екологічних та безпекових складових;

Отримали подальший розвиток:

– система критеріїв, від яких залежить ефективність здійснення митного контролю у системі публічного управління сталим розвитком за рахунок доповнення їх міжнародними досягнення у сучасній системі митної справи, екологічної безпеки, прикордонного забезпечення, зокрема через застосування методологічних способів, узагальнення яких дало можливість зробити висновок, що серед них є методології декларативного (конференції, симпозіуми тощо), договірної (партнерство з приватним сектором, міжнародне співробітництво), виконавчо-розпорядчого (виконання Конвенцій, прийнятих ВМО) характеру;

– шляхи удосконалення організаційно-функціонального забезпечення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку через: необхідність посилення уніфікованого застосування митного контролю; пропозицію розробки та впровадження повноцінного аналітичного та координаційного потенціалу на рівні ЄС; необхідність розробки та впровадження вимог до уніфікації митного контролю; необхідність створення регіональних митних лабораторій;

– шляхи удосконалення митного контролю в інтеграційних умовах забезпечення сталого розвитку через удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі, зокрема через інноваційні способи підвищення екологічності та ефективності митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору та перспективи розвитку технічного забезпечення здійснення митного контролю.

Особистий внесок здобувача

Теоретичні положення та розробки в межах дослідження, зокрема ті, які характеризують його наукову новизну та практичне значення результатів, отримані автором особисто.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження

Наукове значення результатів дисертаційного дослідження полягає в узагальненні теоретичних положень попередніх досліджень та практичних рекомендаціях стосовно здійснення митного контролю в системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору.

Щодо практичних рекомендацій, напрацювання дисертації можуть бути використані у розробці практичних рекомендацій щодо механізмів здійснення

митного контролю відповідно актуальних світових стандартів, інноваційних способів підвищення екологічності, сучасного рівня технічного забезпечення.

Крім того, наукові положення дисертації можуть бути використані у науково-дослідницьких роботах, що виконуються у сфері митної та екологічної політики, митної справи, управління сталим розвитком, діяльності органів публічної влади, предметом відання яких виступає митний контроль в системі публічного управління сталим розвитком.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у роботі Львівської митниці Державної митної служби України (довідка про впровадження №7.4-2/10/8732 від 11.04.2023р.); в навчальному процесі Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України (довідка про впровадження №19/09-04 від 16.02.2021).

Повнота викладу результатів дослідження в публікаціях

Основні теоретичні та практичні положення, наукові результати, що виносяться на захист і містять елементи наукової новизни, достатньо повно висвітлено у 12 наукових працях, з яких: 3 наукові статті у вітчизняних фахових наукових виданнях, 2 статті в іноземних періодичних наукових виданнях та 7 тез доповідей на наукових конференціях.

У процесі оприлюднення наукових результатів було дотримано вимоги пунктів 9, 11 та 12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 167 від 06.03.2019 р., а також наказу МОН України № 1220 від 23.09.2019 р. «Про опублікування результатів дисертації на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук».

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору» не містить порушень академічної доброчесності. Структура дисертації складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків. Оформлення дослідження відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації, її окремих положень та оформлення

Дисертаційне дослідження «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору», як і будь-яка наукова робота такого масштабу та спрямування, має низку дискусійних положень, які потребують більш детального опрацювання, та містить окремі зауваження, що загалом, однак, не впливають на результативність, завершеність і загальну високу оцінку виконаної роботи.

Разом з тим, вважаю за необхідне поставити дисертанту декілька запитань та висловити такі пропозиції.

1. Підрозділ 1.2. «Конвенційні норми здійснення митного контролю в умовах інтеграції України до світового простору» стосується застосування спільних міжнародних дій у контексті просування вітчизняного законодавства. Видається логічним висвітлити стан та перспективу проблематики уніфікація з міжнародним правом стан митного контролю та потребу постійної кореляції до ратифікованих Україною міжнародних угод щодо забезпечення сталого розвитку. Адже саме через призму глобальних тенденцій раціоналізації природокористування, екологічні стандарти, охорону навколишнього середовища тощо, які відбуваються через здійснення митного контролю для забезпечення сталого розвитку доцільно розкривати предмет дослідження.

2. Підрозділ 2.1. присвячений аналізу функціонально-управлінської структури публічного управління у сфері здійснення митного контролю в Україні та прослідковується певний зв'язок між функціями та публічно-управлінськими інституціями, їх завданнями. При цьому зменшено роль аналізу здійснення митного контролю з позиції функціонально-управлінської сутності публічного управління, що посилює зміст даного підрозділу.

3. Підрозділ 2.3. «Керівні принципи міжнародних режимів експортного контролю та вітчизняної системи митного контролю: екологічна та безпекова складова управління» ґрунтовно висвітлює роль міжнародної спільноти щодо формування та застосування на практиці принципів міжнародних режимів експортного контролю та применшує здобутки щодо можливостей застосування їх у вітчизняну практику митної сфери.

4. Підрозділ 3.1. «Шляхи удосконалення митного контролю щодо управління ризиками на європейському просторі в контексті забезпечення сталого розвитку», враховуючи його наповнення, свідчить про міжнародну практику удосконалення митного контролю щодо управління ризиками у практиці здійснення митного контролю. З огляду на напрям дослідження розділу 2 за темою «Шляхи удосконалення митного контролю в інтеграційних умовах забезпечення сталого розвитку України» доцільним є внесення відповідних змін щодо відповідності наповнення та назви підрозділу.

Проте окреслені зауваження щодо деяких положень дисертаційної роботи не знижують її позитивну оцінку, наукову та практичну цінність, адже можуть бути враховані в подальшій науковій роботі здобувача.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам МОН України

На підставі проведеного аналізу змісту дисертації Дум'яка Юрія Любомировича на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору» можна зробити висновок, що робота є самостійним, завершеним науковим дослідженням складної і водночас актуальної проблеми та відповідає вимогам до написання та оформлення робіт такого рівня.

Запропоновані дисертантом принципи, механізми, моделі, безумовно, формують нову методологічну основу подальших наукових пошуків, є суттєвим доповненням у справі практичного розв'язання зазначеної проблеми, а також реальним внеском у подальший розвиток теорії і практики публічного управління та адміністрування.

Дисертаційна робота виконана на високому теоретичному рівні, викладена виваженою науковою мовою, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Дисертація Ю.Л. Дум'яка на тему «Митний контроль у системі публічного управління сталим розвитком України в умовах інтеграції України до світового простору» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії та при певному доопрацюванні рекомендується до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

**кандидат наук з державного управління, доцент,
заступник директора з науково-педагогічної роботи;
доцент кафедри публічного управління та публічної
служби Навчально-наукового інституту
адміністрування, державного управління та
професійного розвитку Національного університету
«Львівська політехніка»**

Тарас КІЦАК

«24» квітня 2023 р.

Підпис завідуючого,

Володимира секретаря Р.Бурдасенко

